

Un nou estudi aporta evidència sobre la prevenció de l'obesitat infantil

European Journal of Pediatrics publica un article sobre el treball que investigadors encapçalats per la Gasol Foundation i l'Institut Hospital del Mar i Recerques Mèdiques duen a terme per definir l'eficàcia de programes comunitaris de promoció d'hàbits saludables

La prestigiosa **European Journal of Pediatrics**, capdavantera en el camp de la medicina pediàtrica, publica un article realitzat per un **grup d'investigadors encapçalats pel Dr. Santiago Gómez (Responsable de Programes de la Gasol Foundation) i Helmut Schröder (Investigador Sènior de l'Institut Hospital del Mar de Recerques Mèdiques i Responsable del grup CIBER en Epidemiologia i Salut Pública, CIBERESP)**. En ell es detallen els resultats de l'estudi POIBC, que el seu objectiu és el de **valorar l'efectivitat del Programa Thao-Salut Infantil** en la incidència de sobrepès i obesitat en nens i nenes, i es revela que, en el context aplicat, **no ha aconseguit canvis significatius** en l'índex de massa corporal dels nens i nenes objecte de la intervenció. No obstant això, es posa de relleu la importància de programes de prevenció com el citat per **avançar en la recerca contra aquesta epidèmia** i esclarir quines pràctiques sí presenten una eficàcia moderada.

L'obesitat infantil és una epidèmia que afecta actualment a 42 milions de nens a tot el món. Segons dades de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) **aquesta xifra es multiplicarà en 10 anys fins a arribar als 70 milions**. A Espanya, les xifres són desalentadores: un **39% dels menors** sofreixen d'obesitat infantil o sobrepès. La gravetat de les xifres ha posat en relleu la necessitat d'impulsar iniciatives per revertir aquesta tendència, que han demostrat que ens enfrontem a una problemàtica que no respon a una raó única: **l'obesitat infantil és multifactorial i multinivell**. És a dir, exigeix la implementació de programes educatius en la comunitat que actuïn alhora des de diferents àmbits, a través de diversos agents coordinats entre si i amb la promoció d'un enfocament holístic dels hàbits saludables: **les iniciatives denominades Intervencions Basades en la Comunitat** (Community Based Intervention, CBI).

Iniciatives innovadores per atacar una epidèmia mundial

2.250 menors d'entre 8 i 10 anys i les seves famílies de quatre municipis catalans (Sant Boi de Llobregat i Terrassa, on es va aplicar la intervenció; i Molins de Rei i Gavà, en els quals no es va fer intervenció i es van utilitzar com a grup control) van participar durant dos cursos escolars (15 mesos) en la iniciativa comunitària complexa THAO - Salut Infantil. L'objectiu d'aquest programa comunitari d'acció municipal era sensibilitzar sobre la importància dels hàbits saludables i reduir, a conseqüència, les xifres d'obesitat infantil en els municipis involucrats.

Malgrat que l'evidència científica sobre l'efectivitat d'aquestes intervencions comunitàries per reduir les xifres d'obesitat infantil és encara escassa, sí és cert que **iniciatives com l'espanyola THAO-Salut Infantil** i les revisions sistemàtiques que investigadors de tot el món duen a terme dels programes impulsats, **ajuden a identificar les pràctiques més eficaces que coincideixen entre les diferents intervencions** i que recullen en quatre: la durada, el seu públic objectiu, el disseny i la coordinació entre els diferents agents. Els programes que mostren resultats més favorables són aquells que s'apliquen a llarg termini, amb un mínim de 24 mesos en els quals poder construir i afermar les relacions amb els agents clau del territori. S'adverteix a més que aquelles intervencions dirigides a la primera infància (de 2 a 8 anys) són aquelles que estan reportant millors resultats ja que durant aquests primers anys el nucli familiar està més involucrat a l'educació del menor i més receptiu a incorporar nous hàbits. Finalment, es

reflecteix que els programes que aporten un disseny innovador que permeten la inclusió de diferents components a promoure en la intervenció (activitat física, alimentació, etc) i a través de diferents canals (escola, família, comunitat) són les que major eficàcia estan presentant fins avui.

SOBRE GASOL FOUNDATION i IMIM

Enfoc multisectorial, transversal i coordinat per aconseguir Zero Obesitat infantil

Fruit del context sobre l'obesitat infantil dels últims anys, al 2013 **Pau i Marc Gasol funden la Gasol Foundation amb l'objectiu de dissenyar, implementar i avaluar iniciatives innovadores que aconseguixin prevenir l'obesitat infantil tant a Espanya com a Estats Units**, territoris en els quals l'entitat treballa i crea ponts d'intercanvi de coneixement. La fundació defensa i corrobora que la complexitat del problema **exigeix un enfocament integral i participatiu en el qual es treballi de forma coordinada amb els diferents agents propis del territori**, amb l'objectiu de poder aplicar intervencions efectives que causin un **impacte real** en els participants. D'aquesta forma, la fundació combina tres eixos estratègics prioritaris: intervenció, avaluació i recerca.

En matèria de recerca, l'entitat treballa de forma coordinada amb **institucions clau del sector**, com **l'Institut Hospital del Mar de Recerques Mèdiques (IMIM)**. Ambdues han signat un acord de col·laboració per **impulsar projectes de recerca conjunts i desenvolupament biotecnològic en la prevenció de l'obesitat infantil, així com la formació creuada de professionals de les dues entitats**. Gràcies a aquest tipus de sinergies la **Gasol Foundation és pionera en la implementació d'aquelles pràctiques que l'evidència científica certifica com més eficaces**, com les esmentades en aquest article, i que s'uneixen de forma inherent al rigorós procés de pilotatge i avaluació de tots els projectes que dissenya des de la seva creació. Exemple d'aquest treball coordinat és el pla de treball en xarxa amb L'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat (Barcelona) o el City Council de Los Angeles (EUA), així com amb les escoles i instituts, centres d'atenció primària, productors locals, mitjans de comunicació i les famílies de tots dos territoris, en els quals ha situat els seus centres d'operacions i en els quals es **dissenyen, implementen i avaluen projectes multinivells pioners** que en un futur proper conviuran de forma coordinada en una mateixa comunitat. De forma paral·lela, la Gasol Foundation respon a l'evidència incorporant en el seu ADN la **promoció holística dels hàbits saludables, que basa en quatre pilars: activitat física i esport, alimentació saludable, hores i qualitat del descans i benestar emocional**. A més, i arran dels últims estudis publicats, ha iniciat actualment una nova línia d'intervenció dirigida a la petita infància (de 0 a 8 anys) que veurà la llum pròximament a Estats Units amb un projecte pilot en col·laboració amb entitats d'àmbit social.

Article complet: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs00431-018-3207-x>